

3. Жуков Ю.М. Эффективность делового общения. Москва : Знание, 1990. 64 с.

4. Коваленко О.Е. Инженерно-педагогичні кадри: нові вимоги сьогодення. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти*. 2008. № 21. С. 8–17.

5. Колмогорова Л.С. Характеристики самопрезентации в контексте соотношения внутренней и внешней составляющих культуры человека. *Мир науки, культуры, образования*. 2015. № 4(53). С. 180–182.

6. Литвин А.В., Сорока М.Я. Підготовка кваліфікованих робітників в умовах економічної кризи. *Професійно-технічна освіта*. 2010. Т. 3. С. 33–37.

Соломка М.І.

викладач вищої категорії, викладач-методист;

Лошкова І.А.

*викладач вищої категорії, викладач-методист, концертмейстер,
Комунальний заклад «Харківський фаховий
вищий коледж мистецтв» Харківської обласної ради*

ПОЄДНАННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЕСТРАДНОГО ТА НАРОДНОГО СПІВУ НА ЗАНЯТТЯХ З ПОСТАНОВКИ ГОЛОСУ ТА СОЛЬНОГО СПІВУ

В даний час в Україні, разом із різними політичними, економічними, соціальними перетвореннями, відбуваються серйозні зміни в області культури, мистецтва і суспільної свідомості. У цих умовах вокальне мистецтво займає особливу нішу в художній культурі України. Саме спів є одним із найдоступніших видів музичного мистецтва.

В умовах відродження української національної культури і освіти на початку ХХІ століття пріоритетного значення набувають тенденції оновлення художньо-естетичного навчання і виховання особистості. Вагоме місце у цьому процесі посідають вокальні колективи, діяльність яких спрямована на розвиток і виховання талантів, задоволення естетичних потреб та здійснення професійної підготовки найбільш обдарованих особистостей.

Народна пісня в усьому розмаїтті національно-самобутніх ознак завжди була і залишається незамінним засобом виховання, формування знань, умінь, навичок, творчих якостей особистості, фундаментом її

духовного розвитку та художньо-творчої самореалізації, розкриття можливостей, здібностей і творчого потенціалу.

Саме на сьогоднішній день актуальними питаннями в сфері культури є ті, що насамперед стосуються збереження національної спадщини, вивчення і пропаганди різних видів народного мистецтва. Співучий український народ володіє невичерпним багатством народних пісень, що здавна виконувались як сольоно, так і колективно.

Нині народне сольне виконавство продовжує існувати як в професійній, так і в непрофесійній (аматорській) формах. Останнє представлене автентичними співаками, які є носіями народнопісенної виконавської традиції регіону, в якому вони проживають.

Завдання української вокальної школи естрадного виконавства полягають у наступному: усвідомити роль педагогічної майстерності в розвитку естрадного вокального виконавства в Україні; використовуючи комплексну методологію, покращити підготовку кваліфікованих естрадних співаків, які здатні протистояти низькопробним явищам поп-культури; з метою інтеграції в світове вокальне мистецтво естради піднести рівень вітчизняного естрадно-вокального виконавства при збереженні зв'язку з національними традиціями.

Підготовка фахівців-естрадників повинна здійснюватися на основі поєднання базової народної вокальної підготовки та формування на їх основі специфічних навиків звукоутворення, особливих виконавських прийомів, а також знань та умінь щодо використання сучасних носіїв музичної інформації та технічних засобів, які є обов'язковими для естрадного співу. Завдяки такому поєднанню навчальний процес будується у діалектичній єдності процесу формування загальних базових співацьких вмінь та специфічно-естрадних навичок.

Сучасна практика естрадного вокалу потребує використання естрадними співаками теоретичних знань для забезпечення сучасного рівня професіоналізму. Естрадний вокал посідає проміжний щабель між академічним і народним. Якщо в сфері академічного та народного співу виконавці працюють у межах усталеного канону, то метою естрадного співака є пошук характерного, самобутнього забарвленого тембру, що легко впізнається.

Важливим аспектом методики викладання естрадного співу є співвідношення технології народної та власне естрадної манер виконання. Формування специфічних навиків естрадного співу повинно відбуватись на базі класичної вокальної підготовки, тобто процес

виховання співака у цьому випадку поєднує у собі міцні та ґрунтовно відпрацьовані навички вокального дихання, звукоутворення, вміння відтворювати форму, архітекtonіку твору тощо. Найбільш явні та значущі розбіжності між цими видами вокального виконавства пов'язують із типовими жанрами, із образним змістом та із характером музичних творів.

Якщо в аматорському колективному виконавстві успіх залежить від професійності керівництва, то в сольному виконавстві – лише від самого співака, який самостійно впливає на рівень власного мистецтва. Виконавці народних пісень, які є в складі автентичних гуртів власної малої батьківщини, співають на регіональному діалекті. В гуртовому співі увага надається ансамблевому строю, певному типу багатоголосся, а сольний голос розглядається лише як прикраса колективного звучання. В сольному ж виконанні акцент переміщується на самого виконавця, на його голосові особливості, використання індивідуальних ознак манери співу та передачі емоційно-художнього змісту пісні.

Викладання естрадного співу, як навчальної професійно-зорієнтованої дисципліни у навчальних закладах України, покликане забезпечити досягнення чітко визначеної мети – створення загально-наукового базису, на фундаменті якого формуватиметься система виховання фахівців естрадного вокального виконавства. Виконавська підготовка викладача з естрадного співу дає позитивні результати, якщо характеризується єдністю загально-художнього та естрадно-музичного розвитку, сукупністю вокальної, пластичної, сценічної та емоційно-вольової підготовки, доповнюється вмінням користатись відповідними технічними засобами. Критерієм ефективності виховання естрадного співака в навчальному закладі є підготовка спеціаліста, який володіє вокально-виразовими засобами, що підпорядковане втіленню образу виконання, має високий рівень пластичної культури та сценічної поведінки.

Значний інтерес становлять наукові розвідки з питань теорії (С. Клітін, В. Олендарьов), історії (А. Конников, Є. Кузнецов, Л. Полюта, Е. Рібакова, Г. Троїцька, Є. Уварова, М. Хренов), культурології та естетики естради (А. Лебедєв, В. Олендарьов, А. Троїцький, Г. Шестаков). Творчість видатних майстрів світової та вітчизняної естради детально проаналізована у працях вітчизняних та зарубіжних науковців (А. Антоненко, Л. Березовчук, С. Берто, А. Брагинський, Т. Бутковський, С. Бушуєва, Є. Бичков, І. Васи́ліна,

Т. Воробйова, Д. Громов, Г. Ерісман, П. Єрмішев, В. Кадишев, О. Козлов, Дж. Коллієр, Ж. Кокто, Н. Кончаловська, Є. Кузнецов, М. Мангушев, Т. Нателла, І. Нестьев, Е. Петров, Т. Секрідов, Г. Скороходов, Н. Смирнова, Р. Тарабореллі, А. Чернов, К. Шульженко та ін.).

Методичні аспекти проблеми, зокрема, й накопичений практичний досвід з питань викладання естрадного співу, представлені у роботах О. Кліппа, В. Ємельянова, М. Попкова, К. Лінклейтер, С. Рігса, К. Садолін, І. Ісаєва, Е. Белоброва, Н. Скопец. Проблеми виховання музичного смаку виконавців розглянуті у працях В. Мозогот, А. Молчанова, В. Сирова, особливості використання технічних засобів у процесі підготовки співака до публічного виступу у наукових розвідках А. Карягіна, В. Мельниченко та інших. Це свідчить про значний інтерес до вищезазначеної проблематики та на користь її подальшого дослідження.

Список використаних джерел:

1. Грица С.Й. Фольклор у просторі та часі. Вибрані статті / С.Й. Грица. – Тернопіль : Астон, 2000. – 228 с.
2. Дрожжина Н.В. Вокальне виконавство в системі музичного мистецтва естради [Текст] / Н.В. Дрожжина: автореф. дис. канд. мист.: спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво». – Харків, 2008. – 18 с.
3. Євтушенко Д., Михайлов-Сидоров М. Питання вокальної педагогіки / Д. Євтушенко, М. Михайлов-Сидоров. – К.: Мистецтво, 1963. – 340 с.
4. Лоцман Р. О. Проблема тлумачення народної манери співу / Р.О. Лоцман // Народознавчі студії пам'яті В.Т. Скуратівського «Традиційна культура українського народу в ХХІ столітті: стан та перспективи розвитку»: зб. матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, Київ, 29 жовтня. – К.: ДАККіМ, 2009. – С. 14.
5. Осетров Ю.О. До питання про специфіку підготовки студентів музично-навчальних закладів за фахом «Естрадний спів». URL: http://vocalart.narod.ru/article_6_1.html.
6. Скопцова О.М. Становлення та особливості розвитку народного хорового виконавства в Україні / кінець ХІХ–ХХ століття / О.М. Скопцова: дис. ... канд. мистецтв.: спец. 17.00.01 «Теорія та історія культури». – К., 2005. – 198 с.